

УДК 338.12

<https://doi.org/10.31713/ve4202117>

JEL: E32, O11, O47

Міщук Г. Ю. [1; ORCID ID: 0000-0003-4520-3189],

д.е.н., професор,

Неверковець А. В. [1; ORCID ID: 0000-0001-9563-4097],

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ЕКОНОМІКА «НОВОЇ НОРМАЛЬНОСТІ»: ОЦІНКА ЗМІН В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ В УКРАЇНІ

Узагальнено теоретичні засади появи та використання концепції «нова нормальність» в економічному контексті. Проаналізовано особливості економіки «нової нормальності» пандемічного періоду в Україні. Визначено основні структурні зміни за видами економічної діяльності, що можуть слугувати основою оцінки подальших трансформацій економіки та економічної поведінки.

Ключові слова: нова нормальність; пандемія; структурні зміни; економічна діяльність; економічна поведінка.

Постановки проблеми. Поняття «нова нормальність» використовується в економічному обігу для позначення нових умов економічної діяльності в кризові періоди достатньо довго. Проте, посправжньому відомою та широко вживаною ця концепція стала в період пандемії Covid-19. Новітній виклик, зумовивши економічний шок загальносвітового масштабу, сприяв водночас масштабним трансформаціям в економіці та поведінці населення, зумовивши перехід до нового типу відносин. Поряд з негативними наслідками для частини сфер економічної діяльності, нова нормальність має і позитиви, оцінені бізнесом та населенням. На тлі розвитку нових можливостей навчання, зайнятості, онлайн-сервісів для комунікацій на всіх рівнях відносин в суспільстві (е-комерція, е-банкінг, е-урядування тощо) все частіше з'являються судження про те, що повернення в допандемічний період в тому вигляді традиційних відносин, що були характерними для нього, вже не буде. Це зумовлює потребу дослідження нової нормальності економіки, структурних трансформацій, зумовлених нею, задля пошуку відповідей на нагальні економічні виклики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Попри те, що поняття «нова нормальність» з'явилося в обігу в середині

XIX століття, справді істотного, світового поширення в економіці це поняття набуло внаслідок криз 2007–2008 рр. та 2008–2012 рр. [1, С. 33]. Орієнтуючись на економічні виклики та наслідки, які вони спричиняли у 2009 році в науково-експертний обіг було введено поняття «нова нормальність» одним із керівників міжнародного інвестиційного фонду М. Ель-Еріаном [2, С. 9], який опублікував статтю «*A New Normal*».

Пандемія змусила переглянути термін «нова нормальність», вживання якого стало по-справжньому масовим і викликало занепокоєння не лише окремих науковців, але й аналітичних та моніторингових організацій глобального рівня. Так, Міжнародна організація праці (МОП) звернула увагу на посилення нерівності і нові ознаки «пандемії голоду», що виникають внаслідок відсутності безпеки на робочих місцях, ризик безробіття – за оцінками МОП такі наслідки зараз характерні для близько 3 млн осіб [3].

В оцінках впливу пандемії на інвестиційну активність Світовий банк відзначає глобальне падіння динаміки прямих іноземних інвестицій на 35% у 2020 році та збереження негативних очікувань бізнесу в цьому напрямку. Так, в умовах «нової нормальності» усі світові гравці застосували підхід «почекайте і побачите». При цьому 92% опитаних Світовим банком респондентів з числа представників бізнесу у 2021 році не планують змінювати рівень інвестицій у наступні три роки [4].

За оцінками PwC, «нова нормальність», швидше за все, буде з нами ще не один рік, тому нам потрібно навчитися жити з нею. Особливі зрушення при цьому очікуються і визнані за необхідне в управлінні персоналом (HR). У зв'язку з цим компаніям рекомендується звернути увагу на те, що чим більше упустити час на інновації у цій сфері (в тому числі пов'язані з оптимізацією функцій, управління залученням та продуктивністю працівників), тим більше часу знадобиться організаціям, щоб адаптуватися та досягти успіху в еру після COVID-19 [5].

Дуже чітко вплив нової нормальності на економіку описано Deloitte: «Коронавірус та його економічні та соціальні наслідки – це машина часу у майбутнє. Зміни, які багато хто з нас передбачали, які мали відбутися протягом десятиліть, відбуваються протягом кількох тижнів» [6, С. 2]. При цьому виділяють три фази, з якими повинні зіткнутися всі стійкі лідери на тлі спалаху COVID-19: «Перезавантаження» - є критичним шлюзом між «Відповіддю» та «Відновленням». Сміливі кроки до майбутнього багатьох компаній

пов'язані насамперед з цифровізацією економіки - такі тенденції досліджені в іншому звіті Deloitte з промовистою назвою «Post Apocalypse New Normality» [7]. Компанії, орієнтовані на нову нормальність відносин з своїми стейкхолдерами повинні усвідомлювати зміни, що відбулись у сфері. Такі зміни, наприклад, дуже очевидні у зміні преференцій споживачів щодо способу розрахунків: на сьогодні лише 3% споживачів хочуть користуватись розрахунками з готівкою, 34% забудуть про готівку, 32% будуть використовувати PayPal для всього, 18% хотіли б використовувати розпізнавання обличчя [7, С. 18].

Аналітики McKinsey вважають, що фундаментальні зміни на ринку праці та в пов'язаних з ним сферах діяльності відбудуться протягом найближчих десяти років, і щоб адаптуватися, працівники майже в кожній ролі та галузі повинні будуть здобути нові навички. «Нова нормальність» лише прискорила ці зміни [8].

Схожі оцінки змін в економіці висловлюють і в Бостонській консалтинговій групі. При цьому аналітиками цієї організації увага акцентується на зміні методів роботи з активізацією дистанційної зайнятості – причому, дистанційної не обов'язково з дому. Прискорення інновацій «нової нормальності» чи вже навіть «нової реальності» спряє тому, що великою і оціненою цінністю став час, а отже і можливості якнайкращого його використання. Гнучкість використання робочого часу полягає в тому, скільки часу витрачається на роботу, незалежно від того, на робочому місці це, чи віддалено. Звичайно, збільшення можливості цифрової взаємодії в економіці, а отже і частки «розумної роботи» має наслідками підвищений стрес, труднощі в досягненні балансу між роботою і особистим життям, іноді – соціальну ізоляцію. Тому з новою актуальністю звертається увага працівників та організацій на аспекти управління часом, що виявляється у зростанні попиту на інструменти та тренінги з управління часом [9].

Як бачимо, актуальні дослідження «нової нормальності» пандемічного періоду не зводяться лише до негативних її наслідків, хоча вони, звичайно, дуже вагомі. Водночас, пандемічна нова нормальність стала потужним каталізатором інновацій, в тому числі інноваційної поведінки навіть тих верств населення, які дуже важко сприймали їх в нормальному режимі життя, до пандемічних обмежень. Зміни, що відбуваються, є справді радикальними і вимагають досліджень задля успішної адаптації до них та розуміння їх впливу на економічні відносини.

Постановка завдання. З огляду на вищезазначене, метою даної роботи є оцінка змін в економіці періоду пандемічної «нової нормальності».

Виклад основного матеріалу. Світова пандемія, спричинена вірусом COVID-19, внесла настільки суттєві зміни у побут та економічні відносини, що змусила людство ввійти до нової реальності, що, згодом, стала «нормальністю».

Альтернативна реальність під назвою «нова нормальність» («The New Normal»), як уже було зазначено, аналізувалась задовго до пандемії. Але попередні періоди використання цього терміна не були пов'язані з проблемою настільки глобального масштабу та не вимагали миттєвого пошуку рішень чи швидкої розробки плану з управління ризиками, на відміну від сьогоденної постковідної кризи [10, С. 1].

Якщо аналізувати хронологічні періоди використання цього поняття в економічному контексті, то перший пік припадає на світову кризу 1857 р., другий, значно потужніший, – на кризу 1900–1901 рр., далі – на кризу 1914 р. Наступне відновлення інтересу до цієї економічної категорії спостерігається вже на межі ХХ–ХХІ століть [11]. Під час ХІХ та ХХ століть економіка характеризувалася, переважно, доданими темпами зростання, але можна прослідкувати спадаючу динаміку темпів приросту світового ВВП, який зменшився майже вдвічі у порівнянні 1960-х рр. (ВВП 5,5%) та 2010-х рр. (3%) [11, С. 6]. Такі зміни зумовлені кризами, що виникали на певних етапах розвитку світової економіки, які змушували власників підприємств швидко адаптуватися до нових економічних умов та шукати інноваційні підходи до вирішення фінансових, і не тільки, проблем.

Проте термін «нова нормальність» набув широкого поширення внаслідок глобальної фінансово-економічної кризи 2007–2008 рр., а обґрунтована в 2009 році М. Ель-Еріаном концепція не була спробою охопити те, що має статися, а, натомість, тяжіла до передбачення та прогнозування того, що могло статися з огляду на переважаючу конфігурацію національних і глобальних факторів – деякі з яких були успадкованими, а інші – наслідками зробленого вибору. Інакше кажучи, «нова нормальність» описувала світ, який буде розвиватися за відсутності істотних змін у політиці та бізнес-підходах [1, С. 6].

В розвиненому світі відхилення в одній сфері буття циклічно несе за собою зміни в іншій, тому нова нормальність має прояви не тільки в економічному своєму вираженні, але й в інших

соціальнодотичних нішах. Так, наприклад, економічна криза змусила людей зменшити кількість міжособистісного приватного спілкування, що стало нормою у повсякденному житті. Таким чином ковідна «нова нормальність» має безліч своїх тінювих відображень, як-от: соціальне дистанціювання, обмежувальні правила для подорожуючих, самоізоляція, локдаун, гарячі точки, маски для обличчя, відстеження контактів, відділення інтенсивної терапії, апарати штучної вентиляції та вакцинація [12, С. 3].

Зумовлена COVID-19 криза уповільнює органічне зростання бізнесу, внаслідок чого найбільших втрат зазнали галузі, залежні від політичних чинників, торгових суперечок між країнами та інших геополітичних змін [13, С. 30]. Така реальність неабияк вплинула на розвиток малого та середнього бізнесу і, якщо, ситуація почала поступово стабілізуватися завдяки швидкому реагуванню та пристосуванню до нових умов власників бізнесу, то перед світом постає нова проблема непередбачуваності та зацікавленості в тому, що буде після COVID-19. Саме тому поряд із терміном «New Normal» логічного продовження набув термін «Next Normal», який означає «наступну нормальність» і походить із суспільної рефлексії: «якщо криза мене, то якою буде наступна нормальність?» [14]. Таким чином можна простежити певну циклічність у виникненні та природньої еволюції двох понять – після «нової нормальності» настає питання «наступної нормальності», яка поступово змінюється на «нову». McKinsey&Company дослідили п'ять етапів, що передують входу в наступну нормальність, до яких належать: негайне вирішення, стійкість, повернення, переосмислення та реформа [14]. Одним із найважливіших етапів є «повернення», яке передбачає абсолютну адаптацію економіки до нових умов і її повернення до звичайного ритму.

Аналізуючи зміни періоду нової нормальності в Україні, очевидно, що адаптація до кризи та відновлення економічної активності, в тому числі на засадах інноваційних трансформацій, є дуже складним завданням. Зокрема, такі висновки можна зробити, користуючись даними, наведеними на рис. 1.

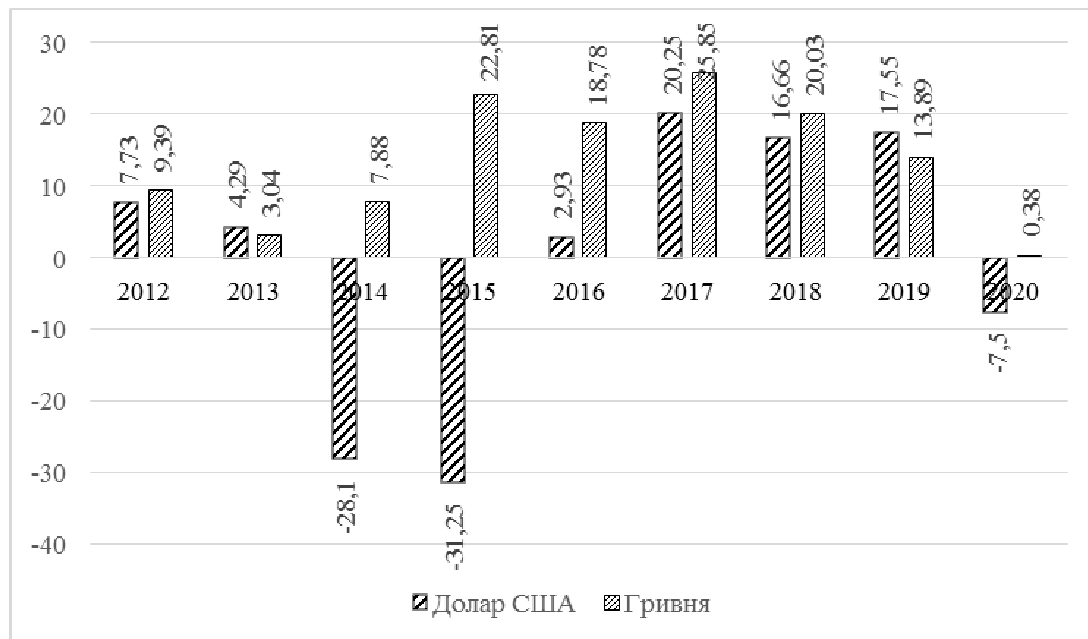

Рис. 1. Темпи зміни ВВП України в розрізі валют за 2012–2020 рр., %
Джерело: побудовано на основі [15]

Як видно з рисунка, економіка України почала певне відновлення після революційних подій 2014 року. Причому в доларовому еквіваленті приріст ВВП в цей період дуже відрізнявся. Але починаючи з 2016 року спостерігалась позитивна динаміка зростання ВВП в обох валютах. Але спад економічної активності, що почався з початком карантинних обмежень у 2020 році, нівелював попередні досягнення – це особливо помітно за значенням приросту ВВП в доларах США зі значенням -7,5% від рівня 2019 року.

Загальний економічний спад мав неоднозначний вплив на структурні зміни в економіці – під впливом карантинних обмежень одні галузі вимушені були повністю зупинити свою роботу та відчували економічний шок внаслідок неможливості продовження діяльності та переходу в дистанційний режим. Інші – навпаки – змогли пристосуватись до нових умов і розвинути нові мережі і способи економічної взаємодії. Оцінки диспропорцій економічного розвитку, що проявляються в період «нової нормальності» в Україні, можна підтвердити на основі аналізу змін валової доданої вартості в розрізі видів економічної діяльності (таблиця).

Таблиця

Структурні зміни в економіці України в 2018–2021 рр., %
ВВП(ВДВ) до аналогічного періоду попереднього року
(складено авторами за даними [16])

Види економічної діяльності	2018	2019	2020	2021 (III квартал)
Валовий внутрішній продукт	3,5	3,2	-4,0	2,7
Склад валового внутрішнього продукту				
Сільське, лісове та рибне господарство	8,2	1,0	-11,5	5,1
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	2,6	-1,8	-3,1	0,4
Переробна промисловість	1,7	0,9	-6,1	-0,6
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	3,0	-3,6	-0,9	-0,1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	-0,5	2,8	-5,7	3,4
Будівництво	8,4	23,9	5,2	6,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4,7	3,5	4,8	-3,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1,2	3,9	-16,4	4,1
Тимчасове розміщення й організація харчування	7,2	9,7	-28,5	9,7
Інформація та телекомунікації	6,4	6,8	2,3	5,4
Фінансова та страхова діяльність	8,7	5,5	1,0	7,6
Операції з нерухомим майном	8,7	6,9	1,2	5,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	5,9	3,5	-12,0	1,9
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	4,3	6,7	-12,4	3,1
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	-0,7	8,8	1,5	-8,9
Освіта	-0,1	1,4	-4,8	-0,7
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	-4,1	4,6	2,2	2,1
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2,0	4,5	-12,7	6,2
Надання інших видів послуг	6,2	13,8	-23,1	2,6

Сірою заливкою в таблиці позначено види діяльності (Переробна промисловість, Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, Освіта), для яких характерним є стійкий спад активності, що так і не відновився у 2021 р. Очевидно, що ці галузі мають найменше можливостей використання переваг он-лайн роботи, або (у випадку освіти) є залежними у фінансуванні (що є важливим джерелом формування валової доданої вартості в освіті) від результатів діяльності інших галузей. Якщо щодо промислових видів діяльності спад є очікуваним, то в освіті такі результати можна вважати ознакою серйозної кризи у використанні переваг інноваційного розвитку та можливостей зміцнення конкурентних позицій за рахунок «творчого руйнування».

Водночас, як бачимо, цілий ряд видів економічної діяльності, маючи дуже істотний спад у 2020 році (залиті окремі комірки, що позначають результати діяльності у 2020 році у відповідному ВЕД), змогли вийти з кризи з показниками, що значно перевищують попередній рівень. До таких видів економічної діяльності належать зокрема, Сільське, лісове та рибне господарство, Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність, Тимчасове розміщування й організація харчування.

Звичайно, частково спад ділової активності у цих сферах був зумовлений масштабними карантинними обмеженнями, що призвели до раптових зупинок у галузях туризму, пасажирських перевезеннях, готельно-ресторанному бізнесі. Але швидке відновлення у 2021 році свідчить не лише про покращення умов здійснення діяльності у цих ВЕД, зокрема, послаблення обмежень у їх діяльності. Зважаючи на активний розвиток нових пропозицій у цих галузях, очевидно, що багато підприємств цих видів діяльності змогли швидко адаптуватись до «нової нормальності», розвинути канали комунікацій зі своїми споживачами і, як наслідок – вийти з кризи сильнішими, використовуючи переваги нових способів конкурентної поведінки та взаємодії зі споживачами.

Висновки. «Нова нормальність» періоду пандемії Covid-19 зумовила настільки швидкі і масштабні зміни в економічній поведінці, що ще до завершення кризи стало зрозуміло про потребу адаптації до частини змін, що стали невідворотними. Нова нормальність пандемічного періоду поряд з негативними наслідками, зумовила й появу численних переваг – формування нових навичок в зайнятості, веденні бізнесу, розвитку інноваційних способів взаємодії, збільшення доступності багатьох товарів і

сервісів тощо. Види діяльності, в яких реалізації таких переваг є можливою, зазнали швидких змін, назавжди змінивши підходи до поведінки зі споживачами та організації власних бізнес-процесів. Загалом для економіки період пандемії характеризувався різким спадом економічної ефективності у 2020 році, проте вже в 2021 році спостерігається певне відновлення. Особливо помітними є структурні зміни за рахунок швидкого зростання економічних результатів у видах діяльності, що змогли швидко адаптуватись до нових умов: Сільське, лісове та рибне господарство, Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність, Тимчасове розміщування й організація харчування.

У зв'язку зі змінами, що відбулись, оціненими економічними суб'єктами перевагами нової нормальності економічних відносин, очевидно, що повного повернення в докризовий стан не буде. Відтак, важливим завданням є подальший розвиток цифрових навичок та каналів комунікацій, та водночас економічна діяльність на засадах сталого розвитку, оскільки в цій сфері на сьогодні є багато викликів, зокрема, у сфері зайнятості (особливо працівників, чиї умови праці характеризується високими ризиками), забезпечення гідного рівня життя, якісної освіти та можливостей відновлення чи покращення здоров'я. Ці та дотичні до забезпечення проблем економічного розвитку в кризовий та посткризовий період завдання не втрачають своєї актуальності, а як свідчить досвід окремих видів економічної діяльності, зокрема сільського господарства, раптові зупинки та масовий спад економічної активності не завжди є бар'єром для збереження та розвитку економічного потенціалу виробництв. Інші види діяльності, попри вищу чутливість до змін споживчого попиту та обмежені можливості діяльності в умовах карантинних обмежень, також мають успішні приклади розвитку дистанційної взаємодії та адаптації до нових умов. Враховуючи це, загальна оцінка економічних змін в період пандемічної «нової нормальності» не може бути однозначно негативною. Набутий досвіду та навички, на відміну від пандемії, яка закінчиться, є важливим для подальшого економічного розвитку.

1. El-Erian M. A. Navigating the new normal in industrial countries (per jacobsson foundation lecture). *International Monetary Fund*. URL: <https://www.imf.org/en/%20News/Articles/2015/09/28/04/53/sp101010> (дата звернення: 12.11.2021). 2. Костиця В. І., Бурлай Т. В. Неформальна та атипова зайнятість як «нова нормальність» у світі та Україні. *Економіка і прогнозування*. 2019. № 1. С. 7–34. 3. International Labour Organization. New normal? Better normal!

2020. URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_743326/lang--en/index.htm (дата звернення: 12.11.2021). **4.** World Bank. A long road to a “new normal” economy. URL: <https://blogs.worldbank.org/psd/long-road-new-normal-economy> 2021. (дата звернення: 12.11.2021). **5.** PwC. How the new normal is shaping the future of HR. 2020. URL: <https://www.pwc.com/m1/en/publications/how-the-new-normal-shaping-future-hr.html> (дата звернення: 12.11.2021). **6.** Deloitte. Thriving in the “new” normal. Minimizing risks to workforce safety while maximizing productivity. 2020. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/de/Documents/human-capital/Deloitte-Deutschland-Mitarbeiterproduktivitaet-steigern-Risiko-minimieren-nach-Lockdown-web.pdf> (дата звернення: 12.11.2021). **7.** Deloitte Digital. Post Apocalypse New Normality. 2020. URL: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/it/Documents/strategy/DeloitteDigital_PostApocalypse_NewNormality.pdf (дата звернення: 12.11.2021). **8.** McKinsey & Company. The Next Normal. 2021. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/the-next-normal> (дата звернення: 12.11.2021). **9.** Boston Consulting Group). New Ways of Working Smart Work. 2021. URL: <https://web-assets.bcg.com/6e/e0/a72d6d424c77a9248fd648abc6e7/smart-work-publication-2021.pdf> (дата звернення: 12.11.2021). **10.** Ratnatunga J. 50 shades of ‘new normal’. *Journal of applied management accounting research*. 2020. 18(2). 1–13. **11.** Герасименко, А. Нова нормальність економіки XXI ст. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 3. С. 5–26. **12.** Ratnatunga J. Financial modelling wars: COVID-19 vs the economy. *Journal of applied management accounting research*. 2020. 18(1). 1–10. **13.** Кошарна О., Шимків Д., Устинова О. Нова нормальність. *KPMG Review Magazine*. 2020. № 8. С. 61. **14.** Sneider K., Singhal S. Beyond coronavirus: the path to the next normal. McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/healthcare-systems-and-services/our-insights/beyond-coronavirus-the-path-to-the-next-normal> (дата звернення: 12.11.2021). **15.** Лавров Р. В., Кравченко А. О., Козловський С. В., Мазур Г. Ф. Тенденції та перспективи розвитку економіки України в умовах коронакризи. *Економіка та держава*. 2021. № 10. С. 12–19. **16.** Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.11.2021).

REFERENCES:

1. El-Erian M. A. Navigating the new normal in industrial countries (per jacobsson foundation lecture). *International Monetary Fund*. URL: <https://www.imf.org/en/%20News/Articles/2015/09/28/04/53/sp101010> (дата звернення: 12.11.2021). **2.** Kostrytsia V. I., Burlai T. V. Neformalna ta atypova zainiatist yak «nova normalnist» u sviti ta Ukraini. *Ekonomika i prohnouzuvannia*. 2019. № 1. С. 7–34. **3.** International Labour Organization. New normal? Better normal! 2020. URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_743326/lang--en/index.htm (дата звернення: 12.11.2021). **4.** World Bank. A long road to a “new normal” economy. URL: <https://blogs.worldbank.org/psd/long-road-new-normal-economy> 2021. (дата звернення: 12.11.2021). **5.** PwC. How the new normal is shaping the future of HR. 2020. URL: <https://www.pwc.com/m1/en/publications/how-the-new-normal-shaping-future-hr.html> (дата звернення: 12.11.2021). **6.** Deloitte. Thriving in the “new” normal. Minimizing risks to workforce safety while maximizing productivity.

2020. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/de/Documents/human-capital/Deloitte-Deutschland-Mitarbeiterproduktivit%C3%A4t-steigern-Risiko-minimieren-nach-Lockdown-web.pdf> (data zvernennia: 12.11.2021). **7.** Deloitte Digital. Post Apocalypse New Normality. 2020. URL: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/it/Documents/strategy/DeloitteDigital_PostApocalypse_NewNormality.pdf (data zvernennia: 12.11.2021). **8.** McKinsey & Company. The Next Normal. 2021. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/the-next-normal> (data zvernennia: 12.11.2021). **9.** Boston Consulting Group). New Ways of Working Smart Work. 2021. URL: <https://web-assets.bcg.com/6e/e0/a72d6d424c77a9248fd648abc6e7/smart-work-publication-2021.pdf> (data zvernennia: 12.11.2021). **10.** Ratnatunga J. 50 shades of 'new normal'. *Journal of applied management accounting research*. 2020. 18(2). 1–13. **11.** Herasymenko A. Nova normalnist ekonomiky KhKhl st. *Visnyk KNTEU*. 2020. № 3. S. 5–26. **12.** Ratnatunga J. Financial modelling wars: COVID-19 vs the economy. *Journal of applied management accounting research*. 2020. 18(1). 1–10. **13.** Kosharna O., Shymkiv D., Ustynova O. Nova normalnist. *KPMG Review Magazine*. 2020. № 8. S. 61. **14.** Sneader K., Singhal S. Beyond coronavirus: the path to the next normal. McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/healthcare-systems-and-services/our-insights/beyond-coronavirus-the-path-to-the-next-normal> (data zvernennia: 12.11.2021). **15.** Lavrov R. V., Kravchenko A. O., Kozlovskiy S. V., Mazur H. F. Tendentsii ta perspektyvy rozvytku ekonomiky Ukrainy v umovakh koronakryzy. *Ekonomika ta derzhava*. 2021. № 10. S. 12–19. **16.** Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia: 12.11.2021).

Mishchuk H. Yu. ^[1; ORCID ID: 0000-0003-4520-3189],
Doctor of Economics, Professor,
Neverkovets A. V. ^[1; ORCID ID: 0000-0001-9563-4097],
Master

¹National University of Water and Environmental Engineering, Rivne

THE ECONOMY OF THE "NEW NORMAL": ASSESSING CHANGES DURING THE PANDEMIC PERIOD IN UKRAINE

Theoretical principles of appearance and usage of the “new normal” conception in an economic context were generalized. It was defined that the concept was related to an activity during the crisis. At the present stage the activation of using the term in economic relations is bound with the pandemic.

Using data about the dynamics and structure of the gross domestic product (GDP), the economic peculiarities of the new normal during the pandemic in Ukraine were analyzed. Economic changes that have occurred in Ukraine are essential enough, which consequences are negative in the macroeconomic sense. The dynamic comparison of the gross domestic

product in dollars USA and in grivnas equivalent demonstrates the substantial decrease and the complication in the perspective of returning to the pre-crisis time.

Main structural changes that were defined by the type of economic activity and can be an estimating foundation of the economic further transformation and economic behavior were determined. These changes include substantial activity and economic results shrinking in such activity scopes as the processing industry, electricity supply, gas, steam and air conditioning, and education. On the contrary, some of the activity scopes (Agriculture, forestry and fishing industries, transport, warehousing, postal and courier activities, temporary accommodation, and catering) have an increasing dynamic with indicators that exceed the before crisis level.

Such outcomes identify that innovative interaction ways in the pandemic conditions of restrictions have been domesticated successfully in these activity scopes. A rapid recovery in 2021 proves the improvement of conditions of activity implementation in these kinds of economic activity as well as restrictions are weakening in their activity. Depending on an active development of new propositions and communication ways with customers in these industries, there can be made a conclusion, that a great quantity of enterprises with these types of activities have adapted rapidly to the new normal, and, consequently, have gone out from the crisis as stronger organizations, using the advantages of new ways of competitive behavior and interaction with customers.

Keywords: new normal; pandemic; structural changes; economic activity; economic behavior.

Мищук Г. Ю. [1; ORCID ID: 0000-0003-4520-3189],

д.э.н., профессор,

Неверковец А. В. [1; ORCID ID: 0000-0001-9563-4097],

соискатель высшего образования второго (магистерского)
уровня

¹Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно

ЭКОНОМИКА «НОВОЙ НОРМАЛЬНОСТИ»: ОЦЕНКА ИЗМЕНЕНИЙ В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ В УКРАИНЕ

Обобщены теоретические основы появления и использования концепции «новая нормальность» в экономическом контексте. Проанализированы особенности экономики новой нормальности пандемического периода в Украине. Определены основные структурные изменения по видам экономической деятельности, которые могут

использоваться для оценки дальнейших трансформаций экономики и экономического поведения.

Ключевые слова: новая нормальность; пандемия; структурные изменения; экономическая деятельность; экономическое поведение.

Отримано: 13 грудня 2021 р.
Прорецензовано: 18 грудня 2021 р.
Прийнято до друку: 29 грудня 2021 р.